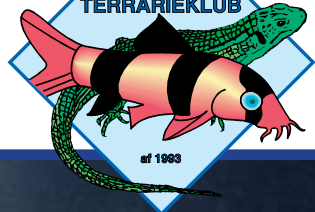

PRAGT smerlingen

Medlemsblad for
medlemmer

af

VESTSJÆLLANDS
AKVARIE- OG
TERRARIEKLUB

af 1983

Nr. 5
SEPTEMBER
2008

Sværddraget - *Xiphophorus helleri*. Foto: Per Kyllesbech Petersen.

Dette nummer:

- Side 2: Indhold og oplysninger om klubben.
- Side 3: September måneds møder.
- Side 4: Aktivitetskalender - SKS Killishow og Duisburgmesse
- Side 6-7: *Xiphophorus helleri* - én art - mange former
- Side 8-11: *Xiphophorus helleri* - den med sværdet
- Side 12-13: *Xiphophorus helleri* - i havedammen
- Side 15: Bestyrelsen og gruppernes kontaktpersoner.

Øvrige oplysninger:

Klublokale: Hvilebjerg skole, Kirkerupvej 18, Sørbymagle, 4200 Slagelse

Hjemmeside: vatk.dk

Klubbladet: Redaktør: Per Kyllesbech Petersen

Ansvarshavende: John Pærremand

Tryk (laserprint): Per Kyllesbech Petersen

Stof til næste blad: **Senest 22. september.**

Næste klubblad udkommer i uge 40.

Fællesmøde mandag den 1. sept. kl. 19.15 i klublokalet.

På dette, efterårets første fællesmøde, skal vi se et af DAUs nyrestaurerede og digitaliserede dias-shows. Titlen hedder "Hvor skal det ende" og handler om alle de fisk som ikke er naturligt fremkomne. Fisk med overdrevet slør, farveindsprøjtning, og på andre måder manipuleret.

Når vi har set diasshowet, tager vi en ekstra kop kaffe/the og tager en snak om mødeemnerne for den kommende sæson.

Vel mødt - Bestyrelsen

Mødet afsluttes med "Fra medlem til medlem"- medbring evt. effekter.

Akvariegruppen: Mandag den 8. sept. kl. 19.15 hos Akvariefisken i Vemmelev.

Vi mødes ved varmecentralen ved Bilka i Slagelse kl. 19.00, hvorefter vi kører ud til Mads i den nye »Akvariefisken«, som Mads overtog fra Poul Hansen i foråret. Hvis du vil køre direkte, kan du se adressen i annoncen på side 5.

Hilsen Johannes

Saltvandsgruppen og Terrariegruppen: Møde torsdag den 25. sept kl. 19.00.

Dette møde er et saltvandsmøde.

Mødet holdes hos Frank hvor vi over en kop kaffe snakker om hvad vi vil lave de kommende saltvands- og krybdyrsmøder. Dem som ikke ved hvor Frank bor kan møde op ved varmecentralen ved Bilka i Slagelse kl. 19.00.

Hilsen Frank og John

Fotogruppen: Holder ikke møde i september

På mødet i oktober skal gruppen forberede næste års kalender. - Derfor opfordres medlemmerne til at finde deres »mesterskud« frem, og enten tage dem med til mødet i oktober, eller sende dem til mig på min gmailadresse, der er:

per.kyllesbech@gmail.com

Hilsen Per

Aktivitetskalender

1. sept.	VAT	Fællesmøde
8. sept.	VAT	Akvariegruppemøde
12.-14. sept.	SKS	Killiudstilling i Valby Medborgerhus
25. sept.	VAT	Saltvands-/Terrariegruppemøde
2.-5. okt.		Duisburgmesse
6. okt.	VAT	Fællesmøde
14. okt.	VAT	Fotogruppemøde
20. okt.	VAT	Akvariegruppemøde
27. okt.	VAT	Saltvands-/Terrariegruppemøde
3. nov.	VAT	Fællesmøde
11. nov.	VAT	Fotogruppeøde
17. nov.	VAT	Akvariegruppemøde
24. nov.	VAT	Saltvands-/Terrariegruppemøde
1. dec.	VAT	Julemøde med hygge og auktion

Check også den nye aktivitets-kalender på vatk.dk
- den opdateres sæsonen igennem

SKS killi-show

afholdes 12.-14. september 2008

Igen i år har SKS fornøjelsen af at invitere til det internationale Killi-show i København. Som før, bliver det afholdt i "Valby Kulturhus", Valgårdsvej 4, DK-2500 Valby.

Pachypanchax modestus Foto: Per K.

Duisburgmessen

2.-5. oktober

Akvariegruppen forsøger at arrangere en tur til messen. Hvis du er interesseret i at deltage i en sådan tur, skal du henvende dig til Johannes på tlf. 30 703 702, eller johannes@no-val.dk. Nyeste information kan ses www.vatk.dk - Nyt fra klubben.

Der bruges en dag på messen. Transport og overnatning aftales nærmere efter deltagerens ønsker.

Sidste frist for tilmelding til turen er den 8. september.

AKVARIIEFISKEN

er flyttet på landet

Forretningen er overtaget af Mads Christensen, Hemmeshøjvej 2, 4241 Vemmelev

Tlf. 22 73 44 87

mail: mads@akvariefisken.dk

www.akvariefisken.dk

AKVARIIEFISKEN
ÅBNINGSTIDER
LØRDAG-SØNDAG 10⁰⁰-18⁰⁰
MANDAG-FREDAG LUKKET
KUN ÅBET EFTER AFTALE

Xiphophorus helleri - én art, mange former

Vi kender alle den røde sværddrager, Xiphophorus helleri, fra akvariet.

Den er næppe vildfanget

selvom der i naturen findes røde sværddragere ligesom der også kan være sort-plettede, messing-gule eller skinnede blå.

Adskillige vilde lokal-stammer, har i tidens løb muteret.

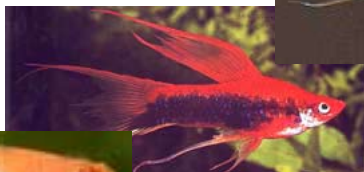
I Rio Atoyac i Mexico er der såmænd en lille bestand af røde sværddragere med en meget klar, rød farve. Fælles for dem alle er at de er mutationer af den grønne, oprindelige vildform.

Af andre kulturformer kan nævnes den blåsorte Berliner krydsning, som næsten er en klas-

siker. Wagtail - sort halefinne
Tuxedo - sort/rød plettet - Tuxedo gul/sort/rød plettet
Simpson - særligt stor rygfinne

De fleste kulturfor-

mer er stadig sværddragere. De kan vise samme adfærd som de oprindelige grønne fra Mexico. De gyldne, de koi-farvede og dem med pletter og prikker kan næppe overleve i naturen, men kan få et godt liv i akvariet.

Men den helt bizarre sværddrager med slørhale som bl.a. vist nedenfor er dømt til en elendig tilværelse med forringede svømmeegenskaber.

Halen vil give den evige rygproblemer.

Alle forretninger har sværdragere i utallige former. De sælges i massevis. Men - hvis du vil have de oprindelige naturformer, så har du et problem.

De er meget sjældent i handelen. Der importeres ikke vildfangede sværddragere, så skal du have en

vildform, er den fra en opdrættet stamme.

I artiklen vises billeder fundet på nettet.

Denne artikel er skrevet af @kva-net's redaktør. Kilde Knud-Erik Jensen, Foreningen Akva-Net.

Artiklen bringes med tilladelse fra Foreningen Akva-Net.

Vi er en professionel EL virksomhed der lægger vægt på god service og nære kontakter.

Vi kan tilbyde en bred vifte af service til både privat og professionel.

Vi kan hjælpe dig med at sætte strøm til DIN hobby, f.eks kan vi samle og opsætte et modul der sikrer at du får besked via sms ved strømsvigt. Så slipper du for at komme hjem til døde fisk og kolde terrarier.

Eller vi kan give rådgivning omkring EL-sikkerhed i dit fugtige akvarie- eller terrarium.

Eller skal du lige have en ny HQI lampe over dit saltvand, eller et lysstofsrør. . .

Kontakt os via vores hjemmeside www.sw-electric.dk eller på Tlf: 3117 7574
Mail: mail@sw-electric.dk

SW-Electric - sæt strøm til din hobby

Xiphophorus helleri

"Sværddrager" - "Sådan en fisk holder man da ikke" og "man læser heller ikke om den". Men det er synd. Sværddrageren er en fisk, som nok er værd at holde. Sværddrageren blev akvariefisk tidligt i det 20. århundrede - og den er helt sikkert kommet for at blive. De første eksemplarer var vildformer, men snart kom avlsarbejdet i gang. Man udvalgte mutationer, krydsede dem med andre mutationer og ofte med de nært beslægtede platyer. Resultatet er en mangfoldighed af farver og former. Der er nogle med høje finner, der er lyrehaledede og mange, mange andre. Fælles for dem alle er, at de stiller nogenlunde de samme krav som den oprindelige sværddrager.

I naturen findes sværddrageren i en mangfoldighed af biotoper. Den findes i store søer og floder, den findes i små vandløb og damme. Den findes i tætbevoksede biotoper og i klart, åbent vand. Fælles for dem alle er at vandet er strømmende, iltrigt, og som regel hårdt og alkalisk, om end der er undtagelser.

Temperaturene kan skifte, men som en hovedregel ligger de $>21^{\circ}\text{C}$, selvom mange sværddragere har klaret sig på temperaturer væsentligt under denne.

Det følgende handler lidt om, hvad du skal tage hensyn til når du holder og opdrætter sværddragere.

Akvariet

Det skal ligne naturen så meget som muligt. Derfor skal det være rummeligt.

Glem alt om små børneakvarier med røde sværddragere. Du er Akvarist, med stort A, derfor vil du gøre tingene rigtigt. Altså anskaffer du dig et akvarie, der er så stort som muligt.

Grunden til at akvariet skal være stort er, at der skal være plads til flere miljøer.

Der skal være partier med åbent vand. Det åbne vand skal strømme, derfor skal akvariet have et kraftigt, indvendigt filter. Temperaturen skal være på 22°C - 24°C .

Vandet skiftes så meget som muligt.

Absolut minimum for vandskift er 20% om ugen, men det må meget gerne være på mere, ja, 80 % hver anden dag er ikke for meget. Det friske vand skal naturligvis holde de korrekte værdier for temperatur, pH og dH. Det åbne vand er ikke nok, så ville det jo bare være lige som i forretningerne.

Sværddragerne vil også have beplantede områder. De skal kunne søge ind i planternes trygge skjul, når de vil. Den oprindelige artikel nævner ikke hvilke planter akvariet kræver, men, der er faktisk en del at vælge imellem.

Om sommeren kan du også holde sværddragere i havedammen.

Læs mere om dette side 12-13.

- den med sværdet

Fotos: Per Kyllsbech Petersen

foder. Derek giver også flagefoder af god kvalitet.

Derek har en særlig specialitet: Hakket okse-hjerte blandet med pureret salat.

Det sviner i vandet, men fiskene tager det meget gerne og Derek er jo en mand, der ved hvad vandslangen skal bruges til, så det gør ikke så meget.

Foder

Sværddragere er nærmest altædende, dét har fristet mange til at lade dem gå på flagefoder hele deres liv. Men, sværddragere har også behov for (læs krav på) at få noget ordentligt til føden. I naturen jager de små vand-insekter og hvad der ellers findes af liv omkring planterne. Hvis de finder en død fisk, så gnasker de i den med velbehag, sådan er naturen - og hvis der ikke er andet, så kan de altid græsse alger på et planteblad.

Altså - tænk på menuen, hvis dine sværddragere skal trives. Derek, der har skrevet den oprindelige artikel, fortæller, at han giver sine sværddragere levende føde hver dag. Hvis der ikke er levende foder til rådighed, så giv dem frosset, animalsk

Opdræt

Det er ikke svært at opdrætte sværddragere, det er faktisk så enkelt.

En hun på 3 mdr. leger med alle de kønsmodne hanner, der kommer i nærheden af hende. En måned senere føder hun sit første kuld. Kuldets størrelse varierer med hunnens størrelse og alder. Det er starten på hendes lange moderskab.

Fra nu af vil hun levere et kuld pr. måned. En stor hun kan sagtens få 80 unger pr. kuld. Hun straks vil forsøge at æde dem. Der er 0 yngelpleje blandt sværddragere.

Det samme gælder alle andre ungefødende tandkarper.

En gravid hun skal anbringes i et

yngeakvarie. Det skal ind-

rettes met ryger ud til de næringsdrivende, bliver solgt, kommer hjem i et akvarie og dør, ikke med det samme, men relativt hurtigt.

Årsag: De er vokset alt for hurtigt op. Hvis man køber dem som ungfisk, så kan de godt se lovende ud, men især hannerne standser tidligt i deres vækst.

med masser af skjulesteder til ungerne, evt. med en rist med små huller, så de straks kan søge tilflugt for hende.

En han bør måle 10 cm, men sådan en lynopfødt tilbuds-discount-damørred-han á la grill-kylling når sjældent over 3-4 cm, så standser han i væksten og kommer aldrig mere i gang

Lys begrænser muligvis ynglevilligheden, et temperaturfald på under 21°C gør det helt sikkert. Påstanden om lysets virkning bygger på, at sværddragere yngler mindre i den mørke årstid.

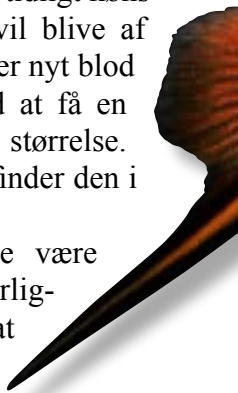
Sådan en 5'øres fisk er ikke nødvendigvis helt spoleret. Generne kan meget vel være gode nok. Så tag deres unger, sæt dem i et stort akvarie med temperatur 21°C - 22°C og giv dem masser af levende foder, så får du nogle fisk i god størrelse.

Et belæg for påstanden om temperaturen kan findes i det mexicanske højland.

Hvis du alligevel ender med at stå med et kuld undermålere, så har stammen et genetisk problem. Så vil de i al fremtid blive for tidligt kønsmodne og afkommet vil blive af samme slags. Så skal der nyt blod til. Dét skaffer du ved at få en stor, sund han i rette størrelse. Det er ikke sikkert du finder den i forretningerne.

Om vinteren er der relativt køligt deroppe, derfor kan man se et vandhul fuldt af dejlige, avlsmodne sværddragere, men helt uden unger. Om sommeren, hvor varmegraderne i såvel luft som vand er steget, vrimer det samme vandhul med unger. Mange kommercielle opdrættere ved dette og udnytter det. De hæver temperaturen i deres bassiner. Fiskene leger, ungerne vokser hurtigt op og bliver salgsklare, det er næsten som i et ørreddambrug. Afkom-

Sværddragere må ikke være dyre, kvaliteten er naturligvis derefter, så prøv at finde en privat, seriøs,

opdrætter - evt. gennem foreningen Poecilia.

Når du har fået den rigtige han, sætter du ham i leg med de allerbedste af kuldets hunner. Han giver stammen nye gener og så kan den redde. På mange måder minder det målrettede opdræt af sværddragere om opdræt af guppyer, men de hører jo også begge til de ungefødende tandkarper.

Skifter sværddrageren køn?

Der er en del beretninger om, at hunner i en vis, ikke helt ung, alder er blevet til

han-
ner. De har
antaget han-
nens sekundære kønskarakte-
rer, men ikke de primære. "Hun"
kan altså ikke blive fader. Men hvor-
for og hvad er der sket?

Der er flere teorier. Den ene siger at det skyldes en ændring i hormonba-

lancen, således at hun udvikler flere hanlige end hunlige hormoner og derved kommer til at ligne en han.

Andre mener, at fænomenet er = sent udviklede hanner, der først i en sen alder udvikler sværd.

Man kan vel heller ikke udelukke tranvestitisk adfærd, altså at en underkuet han antager hunnens ydre. Når den dominerende han er borte vil han træde i karakter som han.

Er en sværddrager en sværddrager - eller?

Uanset, hvordan fiskene har set ud i naturen, så er de alle blevet kaldt for *Xiphophorus helleri*. Men - den allerseneste forskning er imidlertid begyndt at arbejde ud fra hypo-

teser om, at der faktisk kan være tale om flere arter, der hver har ret til sit eget navn.

Derfor er den dag næppe fjern, hvor *X. helleri* står overfor den helt store navnerevision - så vil en sværddrager ikke bare være en sværddrager, sådan rent videnskabeligt.

Artiklen er oversat af @kva-Nets redaktør og bringes med tilladelse fra @kva-Net - Det elektroniske akvarieblad

Xiphophorus helleri - i havedammen

Hvilke sværddragerer har størst tolerance for køligt vejr?

Iflg. flere kilder er den grønne og den orange-røde mest tolerante.

Den grønne vildform kan udmærket holdes i havedam i årets varme måneder.

Kulturformer reagerer mere negativt på temperaturfald.

Der er forskellige hensyn, som du skal tage, hvis du vil holde sværddrager i haven.

Det er hvad denne lille artikel, baseret på oplysninger fra Knud-Erik Jensen, Foreningen Akva-Net, handler om.

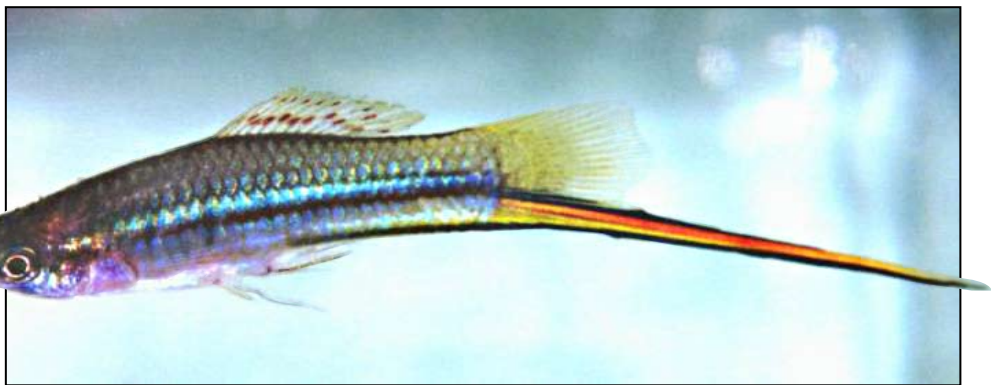
Knud-Erik havde en lille bestand af grønne sværddragerer i sit akvarie.

En sommer besluttede han at tage

dem med ud i sin nærliggende kolonihave, hvor han havde anlagt en havedam. Det var en varm sommer og fiskene trivedes tydeligvis i dammen. Men det var ikke fisk man bare kunne sidde og kigge på.

De havde en tilbøjelighed til at søge ned mod bunden og søgte meget ofte ind i beplantningen. Af og til kunne man se hannerne i leg med hunnerne og den var mere livlig og mere pladskrævende end i det 180 liters akvarie, hvor fiskene ellers tilbragte deres liv.

På helt varme sommerdage, dem var der en del af den sommer, gik de mere i overfladen og så kunne man se dem springe op og snuppe insekter i flugten.

Grøn sværddrager Xiphophorus helleri. Den grønne vildform kan udmærket holdes i havedammen i årets varme måneder. (foto fundet på nettet)

Denne fangst var en væsentlig del af fodringen, der blev næsten ikke fodret i dammen, bortset fra lidt flagefoder i ny og næ.

Den sidste del af sommeren satte det ind med køligt vejr og temperaturer ned til 12°C, men fiskene blev i dammen til begyndelsen af september. Så var det tid at fange dem op og dén opgave var ikke let. Det blev faktisk nødvendigt at tømme dammen for næsten alt vand.

Fiskene kom op, næsten alle, der var sandsynligvis nogle få som skjulte sig for effektivt mellem planterne. De måtte blive og havde ingen chancer for at overleve vinteren.

De øvrige var oprindeligt 8 stk. = 2 hanner og 6 hunner. Alle forholdsvis store, men sommerferien havde givet dem vækst.

Den ene han var vokset fra omkring 8 cm til omkring 12 – 13 cm. Den anden fra ca. 10 cm til næsten 15 cm.

Også hunnerne var taget til i størrelse og så var der omkring 20 ung-fisk, alle født i dammen.

Knud fortsatte forsøget det følgende år, hvor sommeren var noget køligere. Også dette år gav gode resultater. Herefter blev dammen tørlagt, da familiens yngste datter på 3 år var blevet lidt for interesseret i nærkontakt med fiskene.

Flere steder på Internettet kan man læse om sværddragere i havedamme og det er egentlig ikke mærkeligt. Fisken forekommer i det mexicanske højland i højder, hvor klimaet absolut ikke er tropisk og kan byde på kølige perioder.

Denne artikel er skrevet af @kva-net's redaktør. Alle væsentlige oplysninger stammer fra Knud-Erik Jensen, Foreningen Akva-Net.

Som kortet viser er der betragtelige højdeforskelle i Mexico. Temperaturen ved Leon i det mexicanske højland varierer fra 14°C i januar til 21°C i juli. Altså et subtropisk klima.

**PRAMMANN'S BONNIE DYRECENTER
KALUNDBORGVEJ 83 - 4200 SLAGELSE - TLF. 58 53 32 35**

**Vestsjællands
største udvalg**

**I
AKVARIEFISK
KRYBDYR/PADDER
GNAVERE &
FUGLE**

TILBEHØR TIL HUND OG KAT

ALT TIL HAVEBASSIN

ÅBNINGSTIDER:

Mandag - fredag . . . 10.00 - 17.30

Lørdag - søndag . . . 10.00 - 15.00

Bestyrelsen:

Formand: John Pærremand
Søndermarken 9, Rosted,
4200 Slagelse
Tlf. 58 58 44 76
Mail: foodee@post.tele.dk

Medlem: Jens Bjarne Larsen
Valbygårdsvej 35
4200 Slagelse
Tlf. 58 52 37 16
Mail: larsen_byberg@stofanet.dk

Kasserer: Johannes Noval
Sørbylillevej 15, Sørbylille,
4200 Slagelse
Tlf. 58 54 55 88
Mail: johannes@noval.dk

Medlem: Frank Johansen
Overdrevsvej 11, Sørbymagle
4200 Slagelse
Tlf. 58 54 57 88
Mail: helleogfrank@atix.dk

Sekretær/klubbladet/hjemmesiden:
Per Kylesbech Petersen,
Skovagervej 14, Bringstrup, 4100 Ringsted
Tlf. 57 61 70 41 - 25 88 33 54
Mail: per@kyllesbech-petersen.dk

Suppleanter:

Birthe Petersen **Tlf. 57 61 70 41**
Jørn Bruun **Tlf. 57 61 47 71** jørn_berit@yahoo.dk
Mogens Nestel **Tlf. 58 54 07 02** mogens.nestel@private.dk

Klubbens adresse er formandens

Kontaktpersoner:

Nye medlemmer/indmeldelse samt saltvandsgruppen:
Frank Johansen
Overdrevsvej 11, Sørbymagle, 4200 Slagelse
Tlf. 58 54 57 88 - Mail: helleogfrank@atix.dk

Akvariegruppen og opdræt:
Johannes Noval, Sørbylillevej 15, 4200 Slagelse
Tlf. 58 54 55 88 - Mail: johannes@noval.dk

Terrariegruppen:
John Pærremand, Søndermarken 9, 4200 Slagelse
Tlf. 58 58 44 76 - Mail: perremand@post.tele.dk

Fotogruppen:
Per Kylesbech Petersen, Skovagervej 14, 4100 Ringsted
Tlf. 57 61 70 41 - Mail: per@kyllesbech-petersen.dk

Havebassingruppen:
Erling Jensen, Snakagervej 34, 4200 Slagelse
Tlf. 58 54 55 69 - Mail: erlingjensen@hashoj-net.dk

Kontingent 2008

Voksne.....: kr. 200 pr. år Pensionist par.....: kr. 190 pr. år
Junior/pensionist.....: kr. 130 pr. år Familiekontingent*.....: kr. 275 pr. år
Alle interesserede er velkomne til at deltage 1-2 møder før man bestemmer sig for medlemskab.
* alle familiemedlemmer i samme husstand

Savner du en *nærværende* bank?

Skift til Spar Nord

Hos Spar Nord lytter vi. Det handler ikke kun om dine penge. Det handler om dig, dine muligheder og dit liv. Kom ind og lad os høre, hvad du forventer af din bank.

spar nord

Næstved

min bank

Spar Nord Næstved
Farimagsvej 8, Kvægtorvet
4700 Næstved
Tlf. 55 75 03 50
www.sparnord.dk/naestved

spar nord

Slagelse

min bank

Spar Nord Slagelse
Klingeberg 2
4200 Slagelse
Telefon 72 25 01 70
www.sparnord.dk/slagelse